Ч. 235 Четвер 17 (29) жовтня 1896. Рік VI

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостввах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

## З Ради державної.

### Розправа над фондом диспозицийним.

В комісиї буджетовій розпочала ся вчера нарада над фондом диспозицийним, — справа, котра тепер найбільше зацікавлює круги парляментарні і політичні, бо, як кажуть, аж ся нарада має прояснити теперішну ситуацию парляментарну. Хід наради був такий:

Пос. Бер зазначив обаву, що правительство входить на иншу дорогу, як то сказано було в проґрамовій бесїдї і спитав президента міністрів, чи правительство наміряє змінити меживіроісповідні або церковно-політичні закони, або шкільне законодавство. — Пос. Гальвіх розбирав обширно відносини нїмецкого народу в Чехії в послїднім десятку лїт і запитував президента міністрів, чи він похвалює чи ганить ческі насильства і визиваня в Чехії і чи готов завести рішучі способи, щоби Нїмцям в Чехії забезпечити як найбільшу запоручену їм национальну охорону? чи готов дати обовязуючу єго заяву, що держить ся непохитно істнуючої конституциї, отже не наміряє робити зміни в конституциї, особливо же, що не хоче зробити нїяких уступок під державноправним взглядом. — Пос. Рус мотивував основно жаданя Нїмців в Чехії що-до национального їх відмеженя і заявив, що коли правительство хоче дати почин до мирного настрою обох сторін, мусить змінити дотеперішнє своє становище. Бесїдник жадав від правительства поясненя в справі поступованя супротив цїлого ряду ческих справ.

Опісля заявив пос. Пацак в довшій бесїдї, що Молодочехи не ухвалять анї буджету анї фонду диспозицийного, а тогди промовив президент міністрів і сказав:

#### Становище правительства.

Правительство не може кількома короткими заголовними словами присвоїти собі яку небудь проґраму партийну, щоби могло відтак числити на безусловну підпору і на то, що за ним будуть іти поодинокі партиї; таке правительство не було би для нашої держави благодатним. Не можна замкнути очий і не зважати на величезні трудности, на ідучі взаїмно собі навперехрест задачі, на історичну минувшість і на потреби теперішности та управляти після якогось раз установленого способу. То значило би поступати так, як той лїкар, що дає недужому загибати лиш длятого, щоби удержатись при своїй засадї. Зважаючи на то мусить правительство і тепер повторити, що оно, хоч що правда, не хоче стояти понад партиями, але все-таки поза ними і лиш в зносинах з ними, а нїколи в зависимости від них вести дїло державне з річевої точки погляду. При тім мусить правительство вже з тим годити ся, що в деякій ситуациї буде виставлене на хибнє поясненє справи.

Коли-ж правительство не може якусь проґраму партийну взяти за свою, то тим менше може то зробити там, де розходить ся о скрайні поклики з жаданями вивертаючими все горідном і понайбільшій части не даючими ся зовсїм зреалїзувати. В тім то передовсїм причина, що правительство ставить ся безусловно на основу конституцийну. Розуміє ся, що то ще не виключає можности розвиваня наших конституцийних відносин, як то н. пр. стало ся недавно через реформу виборчу.

Президент міністрів може як найпевнїйше завірити, що правительство рішучо не займає ся нїякою гадкою зміни конституциї; навіть і в справах шкільних та дотичних церковно-полїтичних справах повістане правительство в повній мірі вірне духови своєї проґрами і даним свого часу що-до того своїм заявам, а длятого і відклонює що-до того всякі скрайні напрями. Єсть то лиш консеквентно, коли правительство готове кріпко придержувати ся державних прероґатив і може істнуючі постанови розвивати дальше в дусї того, що вже єсть. При тім, в виду далеко відбігаючих від себе відносин всїляких країв коронних, не можна уживати одної шабльони. Данє почину до национального мира мусить бути для кождого правительства найважнїйшою задачею. При тім односторонні способи суть виключені. Национальний мир єсть конечний також і для спорячих народностий. Сей погляд, здаєсь, робить собі що раз більше дорогу мимо шумної поверхової сценериї. Правительство має надїю, що настане незадовго день, коли антаґонїстичні народности будуть готові до мира і посередничаючі наміри правительства будуть уміли лїпше оцїнити. Правительство має передовсїм на цїли зарадити відносинам в Чехії, котрі вже дїйстно стались неможливими. Справи сї можна залагодити лиш з тактом і прихильностию і при такій нагодї не можна одної народности віддати другій на жертву.

Президент міністрів висказав відтак бажанє, щоби межи обома народами в Чехії настав раз спокій так, щоби їх репрезентанти могли спільно помагати правительству упорати ся з державними задачами. Правительство не потребує притім аж особливо звертати увагу на визначнє значінє нїмецкого племени в Австриї. Видко то з того, що ті нїбито якісь умови з

---

5)

## КЛОПОТИ САВЧИХИ.

ОПОВІДАНЄ З МАЛОМІСКОГО ЖИТЯ.

Написав

*ОСИП МАКОВЕЙ.*

(Дальше).

### IV.

Страх! які ті люди обмовні! Нїби що в тім таке велике, що хлопчиско втїк з дороги? Втїк, бо дурний, а як би розум мав, то би не втїкав. Отже не такі люди маломіскі. Довідали ся від Савкового паробка, як і що, і до пополудня уже пів міста знало о всїм. Ну дізнали ся люди о пригодї, не велике лихо! Та бо мало того, що знали, а ще й сьміяли ся поза очи не з хлопця, а з Савчихи. І не що вже чужі, а й сестра Савчихи, Дутчиха, велику радість чула у своїм серцю, як довідала ся, що Михась утїк до дому.

— Правда, що ти не втечеш? — питала ся свого Андруся.

— Нї, не втечу — так Андрусь. — Я сам хочу до школи іти.

Не стерпіла Дутчиха мовчати і розповіла сусїдї за Михася і за Андруся, який то Михась не цїкавий до школи, а єї син цїкавий.

Савчиха свому і дзиґарки справляє і ковнїрцї, як би якому паничеви, а вона, Дутчиха, того всього свому не дає, бо не може, а проте в Бозї надію має, що хлопець буде учити ся.

А сусїда не така, взяла тай розповіла то дальше.

Воно то певна річ, котре би материньске серце не радувало ся доброю дитиною, а проте хоч би й як, і Савчихи син не такий уже недотепний, аби до школи не міг ходити. Утїк раз, а тепер уже не втече, бо Савчиха сама повезе єго до Львова. Видко, годї спустити ся на чоловіка, треба самій відвозити. Дутчиха їде досьвіта зі своїм сином до Львова, з нею їде Староньский, то она також поїде. Не возом на Янів до Львова, а до Судової Вишнї на „колею“. Так лїпше. Дорожше троха — то правда, та най уже, що робити?... Коли стало на юшку, то стане й на петрушку.

Як то буває між людьми: один сьвіта звидить, аж єму навкучить ся, а другий сидить тай сидить у своїм гнїздї, аж здає ся єму, що поза его містом чи селом уже людий нема, а коли й є, то якісь несвойскі. Савка в сьвітї бувалий; був і в Кракові і в Перемишли і у Львові і в Тернополи, в Станїславові, аж по Галич засягнув раз. Звичайно по купець; їздити мусить. А й в Дрогобичи був також. А Савчиха як була на Кальварії коло Доброміля і в Янові на торзї, то більше сьвіта і не бачила. Дутчиха так само. Була на Кальварії на відпусті і в Краківцї раз із скринями. Якже таким жінкам необізнаним і вибирати ся до Львова? А они таки вибрали ся з синами! Савчиха не вірила свому чоловікови, а Дутка знов мав якусь пильну роботу тай мусїв жінку вислати. Добре ще, що їхав з ними тїтчин син, Микола; то він між бабами лад робив.

Приїхали до Судової Вишнї, ще сонце не сходило. Чекали з годину, аж їм навкучило ся. Савчиха виняла ковбаси, частує Староньского, а Дутчиха — що розумна жінка — радить Староньскому не їсти рано холодну ковбасу, бо пошкодить, а от она має добру горівку і тїсточка, то можна перекусити. І послухав Микола Дутчиху, що Савчиці дуже не сподобало ся.

Правду сказати, Дутчиха і спечи по паньски вміла. Навчила ся від Чешки, тої — знаєте, — що по всїх весїлях варить і пече. Придивила ся і навчила ся. У неї чи з маком чи з конфітурами спечи періжки чи що там — то нїчо, усе вміє, так як би яка панї, а не донька різника Чупского. Така вже цїкава була до всього. Бог так їй дав, таку натуру цїкаву.

Ідять они, частують ся, аж тут дзень-дзелень! — приїхав поїзд. Треба збирати ся. І не допильнуй же в ту хвилю всього, аби чого не забути, нї! забула Савчиха у поспіху ковбасу у папері завинену на лавцї, — забула, сїла в віз, зложила коло себе, що мала, посадила й Михася і чекає. Оглядає ся сюди й туди, — дуже їй чудний видав ся той віз, у котрім мала їхати. Хата не хата, самі лавки і полицї; вікна — що правда — є, але більше

молодоческими послами, котрих дехто так дуже боїть ся, не прибрали значних розмірів. Президент міністрів вказав що-до сего на то, що Молодочехи заявили ся не лиш против фонду диспозицийного але й против буджету.

Що-до национального стану посїданя заявив президент міністрів, що правительство було би дуже вдячне, коли би хтось подав єму спосіб удержати status quo. Але то зависить від инших чинників; для того суть мірсдайними внутрішна сила народів, права науки о населеню і економічні моменти. Бесїдник запитує, чи при такій природній економічній борбі мусять народи завсїгди аж ворожо маніфестувати ся? Правительство зробить, що буде можна, щоби безсторонно забезпечити неоспориме право розвою свобідного национального житя; буде старати ся всїма силами, щоби недопустити посяганя одної народности в круг другої. Все, що буде можна зробити, зробить ся, щоби на льокально-национальним поли зменшити взаїмну вражду. Але репрезентанти обох народів мусять раз покинути то становище, котре їх відокремляє від себе і виступити з доброю волею. Правительство наконець відзиває ся до всїх умірених елементів патріотичних, щоби они не допускали до того, що може роздїляти партиї, народи і віроісповіданє, а відтак, щоби в виду суспільних задач усували все з дороги, аби їх повертаюча ся в зовсїм инших дорогах історія не заскочила в незгодї.

На тім перервано дебату і слїдуюче засїданє назначено на четвер.

## Допись.

### Від Буска.

*(Духовна місия.)*

На памятку 300-лїтної річницї Унії берестейскої відбула ся в днях 17—20 жовтня с. р. місия духовна в Ріпневі уряджена — яко четверта з ряду — духовеньством буского деканата під проводом о. шамбеляна і декана Григория Словицкого. Місия та зачала ся дня 17 жовтня в суботу в вечер вступною промовою, вечернею і наукою о цїли чоловіка а скінчила ся ві второк о 4 годині по полудни наукою пращальною під хрестом місийним. Торжество сє звеличив своєю участию Всесьвітл. митрат о. Лев Туркевич, котрий на запрошене місцевого пароха о. Емилїяна Дольницкого прибув до Ріпнева яко відпоручник Є. Ем. Преосьвященого Митрополита-Кардинала дня 17 жовтня і зараз по привитаню через настоятеля деканату і через зібране духовеньство і по супроводженю Єго в процесийнім поході до церкви відправив вечірню з литиєю а на другий день т. є. в недїлю при асистї оо. Гр. Словицкого, І. Дороша і 2 діяконів відспівав службу Божу і виголосив з жаром основну проповідь о церкві католицкій взагалї, о церкві рускій, о Унії берестейскій, вкінци о грісї, о єго причинах і наслїдках — по полудни віделужив вечерню з обходом около церкви і з суплїкациєю а на третій день знову відправив співану службу Божу в сослуженю о. Андрея Дольницкого, віцедекана унївского і о. Юлїяна Зельского і удїлив архієрейске благословенє, в вечер же пращаний через все духовеньство зібране на реченій місиї і через численно згромадженний нарід, від'їхав до Львова. В недїлю, в котру тогди обходжено празник тамошного храма Покрова Пресьв. Богор. на богослуженю був присутний також маршалок повітовий п. Климентий Торосевич, п. Адам Тулїє, частний властитель Ріпнева і п. Заградник, начальник ц. к. суду в Буску.

Проповіди місийні голосили оо.: декан Гр. Словицкий, вступну промову о Унії берестейскій і о значеню місиї духовної; Мих. Цеґельский, одну науку; Теодор Білевич, три науки; Ізидор Зельский, три науки; Кароль Бардин, дві науки; Василь Лиско, дві науки; Ізидор Свистун, дві науки; Йоан Лозиньский, одну науку.

Походів процесийних прибуло десять і взагалї вірних з доохрестних парохій а навіть з подальших сторін зібрало ся значне число, бо 5—6 тисяч і слухали голошене слово Боже з одушевленєм і з напруженою увагою, внаслїдок чого до три тисяч душ поєднало ся з Богом через сьв. сповідь і приняте найсьв. Тайни Евхаристиї. Духовеньство взяло також численну участь в сїй місиї, бо 24 сьвящеників а межи тими кількох з сусїдного унївского деканата, іменно оо. Андрей Дольницкий, Филемон Решетилович, Волод. Рожейовский і Тит. Кульчицкий — ревно потрудили ся для слави Божої і для добра і спасеня душ руского народу, котрий насичений і покріплений кормом духовним з сего торжества з радостию і утїхою вертав до дому і тим надгородив заходи і труди місцевого пароха, які він около уряджения сеї місиї духовної положив. — *Участник.*

## Перегляд полїтичний.

По вчерашній промові президента мінїстрів в комісиї буджетовій ситуация трохи вияснила ся. Лївиця зазначила своє опозицийне становище, а правительство і на тім стало. Здаєсь тепер, що лївиця анї при фондї диспозицийнім, анї при буджетї взагалї не буде робити безвзглядної опозициї і наради будуть вести ся дальше спокійно.

Урядова берлиньска ґазета Reichsanzeiger заявляє з уповажненя, що правительство в справі донесеня Hamb. Nachr. о умові спільної неутральности межи Росиєю а Німеччиною, не забере слова. Правительство нїмецке єсть певне того, що нїчо не нарушить довіря в щирість нїмецкої вірности. — Отже чи була яка умова, чи не було єї? Чи може ся вість призначена лиш на то, щоби у Франциї викликати недовіре до Росиї?

## Новинки.

*Львів дня 28 жовтня 1896.*

— **Іменованя.** Ц. к. Міністерство рільництва іменувало рахункового калькулянта в ц. к. касї в Криници Володим. Ґизовского асистентом тої каси.

— **Новий уряд почтовий** війде в житє з днем 1-го падолиста с. р. в Ляшках завязаних, рудецкого повіта. Округ доручень того уряду будуть творити: громада і обшар двірский Ляшки завязані, та громади Кропильники, Княгиничі і Ниговичі.

— **Обхід берестейскої унії** відбув ся дня 22-го с. м. в Заліщиках за почином греко-кат. духовеньства тамошного деканата при співучасти місцевого римо-кат. духовеньства. В богослуженях взяли участь державні і автономічні урядники, ц. к. жандармерия, сторожа пожарна і численні громади вірних з цїлого повіта та з сусїдної Буковини. По богослуженю і процесиї відбув ся обід у місцевого пароха о. Кнїгиницкого на 60 осіб, на котрім піднесено тоасти в честь Сьв. Отця і Є. В. Цїсаря.

— **Загальний збір товариства Бурса ім. сьв. о. Николая** в Перемишли відбуде ся в суботу дня 31-го жовтня с. р. о годині 6-ій вечером в комнатах „Рускої Бесїди", а колиб не було комплету, то того-ж дня о годині 7-ій вечером з таким порядком дневним: 1) справозданє уступаючого виділу, 2) вибір нового виділу, 3) внесеня і інтерпеляциї членів.

— **П. Кароль Давидович**, ц. к. ад'юнкт судовий, родом з Блажева коло Самбора, одержав на львівскім університетї степень доктора прав.

---

нїчо. А она ще як жиє, таким возом не їздила, хоть і бачила, — то для того їй так чудно. Ніби то — правду сказавши — Дутчисї також чудно, бо також на зелїзници не їздила нїколи, але що розумна жінка була і знала, що випадає а що нї, то не оглядала ся на всї боки, тільки поклала, що мала, на полицю, посадила Андруся коло себе, поспитала ся, як випадає, Староньского, чи єму вигідно сидїти, і чекала. А Савчиха своїх тлумаків на полицю не клала, тілько на колїнах тримала і коло себе на лавцї, аби не пропали; так нїкому не вірила.

Свиставка на паровозї засвистїла так грімко, що хлопцї, а й сама Савчиха налякала ся. Перехрестила ся і почала шепотїти якусь молитву. А Дутчисї від того сьмішно зробило ся, що сестра така боязлива і она о тім шепнула Стороньскому. Стороньский також усьміхнув ся. Дуже єму вподобала ся — ота сестра Христина Дутчиха. Вже що хочте кажіть, она таки й на вид була собі ще гарна. Пятеро дїтий мала, а шесте вмерло — то правда, але жінка була ще молода — яких трийцять лїт мала, більше нї — і цвила собі як рожа. А очи то такі мала веселі, що як та дитина. Подивить ся нїби сьміє ся до тебе і — прости Боже гріха! — звести з ума хоче, або що, дарма, що у неї свій чоловік є. А она така вже з натури була до своїх привітна!

То „професор" собі коло неї сидить і балакає. Балакає про се, як там жиє ся в бурсї — бо Андруся приймили в бурсу за малу доплату, — каже, що може навіть сам обох хлопцїв буде учити, бо єго приймили до рускої ґімназиї на учителя і він готов ще мати Андруся і Михася під своєю рукою. Аби тілько вчили ся.... Балакають собі любенько, жартують як би які молодята, — Савчиха кривить ся, аж нараз під Городком Савчиха сюди-туди до ковбаси, а ковбаси нема!

Ну, нема то нема, забула то забула, коли-ж бо Савчисї великий жаль і страта; ковбаси було з пять фунтів, а то гроші не малі, якого півтора риньского! Де лишила? А де-ж би, як не в Судовій Вишнї на лавцї під вікном! І як она могла єї забути? Був би мав хлопець хоч на тиждень що їсти, а тепер пропало. Так Савчисї жаль за ковбасою, що трохи на плач їй не збирає ся. Сама єї робила для сина, а тепер хто єї заїдає? То злий знак.... А ту ще приходить їй на думку, що сестра і Стороньский певно бачили, як она лишила ковбасу на лавцї, і навмисне їй не сказали, аби мала страту. Ще потім на від'їздним сьміяли ся. То певно з неї!... Туй-туй і вже була би то виповіла, але Львів був недалеко і она зрозуміла, що тепер не пора обиджати Стороньского; він же потрібний і для неї і для Михася. Сестра зубами сьвітить до Стороньского — стиду не має — а він тому рад; годї-ж тепер і їй починати яку суперечку. Пропали зо три лікті ковбаси, як у воду впали. На сам початок — і така страта!...

Приїхали у Львів на дворець. Стороньский радить їхати у місто електричним трамваєм; Дутчиха на то радо пристає — новина їй! — а Савчиха не хоче; раз боїть ся машини без коня і без пари, без нїчого, а друге: „шкода — каже — гроший: можна і пішки зайти". Але Стороньский на то не пристає, платить за всїх білєти (Дутчиха єму потім звернула, а Савчиха нї) і садовить у возї. Дивують ся жінки і хлопцї, що за кумедия; віз їде, а той „летрики" нїгде не видко, нї з переду нї ззаду, хоч Стороньский пояснює, що то таки „летрика" тягне, така сама сила, як блискавиці у хмарах. Та де то небувалим жінкам зрозуміти? Але щось таки віз тягне, фірман корбу крутить, а що воно є, Бог то знає, а они не розгадають; не така їх голова.

Приїхали у місто. Ну, хвалабо. Ідуть, ідуть, дивують ся; хлопцїв трохи віз не переїхав, а Савчиха трохи тлумака не згубила; тяжкий такий! Завів Стороньский Савчиху до кондукторки, а Дутчиху з сином до бурси. Лишили там свої тлумаки, а потім Стороньский пішов з хлопцями до ґімназиї, аби здавали іспит. Довго то потягло ся, трохи не цїлий день; мами чекали нетерпеливо, але якось Бог дав, хлопцї поздавали іспит. Один лиш Стороньский знав, як мусїв за Михасем просити знайомих професорів, що не хотїли єго приняти до школи, а як знов був вдоволений з Андруся, що професорам сподобав ся — але він того матерям не розповідав; казав, що оба екзамен вдали добре і тепер мусять лишити ся у Львові. Дасть Бог — і далї буде добре.

Так то сподобало ся і Савчисї і Дутчисї, що они пїяк не могли від'їхати зі Львова, не запросивши Стороньского на пиво. Погостили єго, зайшли ще до кондукторки, поплакали над синами, тай від'їхали жидівским возом на Янів до дому, бо то хоч і мука їхати цїлу ніч сїм миль, але за то таньше і безпечнїйше!

— **Нагороди за плекане садів і пасік.** Сполучене галицке Товариство для огородництва і пчільництва у Львові, бажаючи почтити память помершого свого презеса бл. п. Жигм. Дембовского, постановило утворити вічний фонд его імени призначаний на нагороди за взірцеві шкілки овочевих дерев при народних школах і за такі-ж шкілки закладані громадами. З своїх невеличких доходів призначило товариство на засновок того фонду поки-що 100 зр. Заки будуть переведені формальности що-до одержаня дозволу на збиране публичних складок на згаданий фонд ім. бл. п. Жигм. Дембовского, просить заряд Товариства кождого, хто хотів би причинити ся до збільшеня того фонду, щоби зволив прислати свою лепту під адресою часописи Bartnik postępowy ул. Личаківска ч. 93. Зібрані складки будуть оголошувати ся публично.

— **Великі снїги** упали сими днями майже в цїлій Швайцариї. В деяких місцях лежить снїг на метер високо. Комунікация телеграфічна і телефонічна в многих місцевостях перервана. Крім того доносять з різних сторін о повенях.

— **Еміґрацийний аґент перед судом.** Перед кількома днями доносили ми, що у Львові має відбути ся процес о обманьство против еміґрацийного аґента Мартина Ґерґеля, коваля з Лещкова, в сокальскім повітї. Той процес розпочав ся вчера, а справа Ґерґеля так представляє ся після акту обжалованя. В грудни 1895 р. надіслав еміґрацийний аґент з Гамбурґа С. Вайнштайн до війта села Лещкова Гриця Прихода лист, в котрім просив его, щоби він намавляв селян до еміґрациї. Случайно був тодї в громадскім урядї Мартин Ґерґель і лист так его розцїкавив, що він забрав его з собою і став в кілька днів опісля розсївати неправдиві, видумані вісти о гараздї, який жде селян в Бразилиї. Він знав добре, що подорож коштує 75 зр. від особи, однако помимо того баламутив селян, обіцюючи їм безплатну подорож і побирав від них по 10 зр. кавциї, котру то квоту, як казав, звернуть їм перед від'їздом на корабли. Тота поголоска розійшла ся летом блискавицї по цїлім повітї. До Ґерґеля стали напливати селяни з просьбою о „шіфкарти". За яких два тиждні записало ся у него 350 родин до виїзду. Після рахунків найдених жандармериєю у обжалованого, взяв він від людий за ті два тиждні 1715 зр., Вайнштайнови відіслав 425 зр., а решту задержав для себе. Єго рахунки виказують, що в січни с. р. зголошували ся до него люди з околичних сїл і від них вимантив Ґерґель 1266 зр. Вкінци дізнало ся і старосотво в Сокали о мантійствах Ґерґеля, відобрало єму ті гроші і звернуло селянам, кождому его пайку, а Ґерґеля засудило на 100 зр. кари за намову до еміґрациї і остерегло війтів по селах перед тим несовістним чоловіком. Але добрі ради староства не на богато придали ся, противно селяни в своїй темнотї стали Ґерґеля жалувати, брали в старостві свої гроші і зараз ішли назад до Ґерґеля та ще тягнули нових людий з собою. А Ґерґель оповідав їм, що его взивали до староства, що там хотїли єму забрати зібрані гроші, але він був угніваний і не хотїв взяти та сказав: „Менї кривда, отже той що гроші забрав, най менї їх назад до хати принесе". А при тім представляв людям Бразилїю як рай, та описував подорож до неї. Оповідав, що поїдуть за дармо, що дістануть навіть удержане від австрийского Цїсаря, що жде на них в Бразилиї, а лише ґрафи та пани не хотять їх пустити. Они — говорив Ґерґель — позатрували по дорозї всї криницї і склепи з поживою, так що в дорозї не можна нїчого купувати. А в Бразилиї обіцював він людям за дармо ґрунти, худобу, будинки, знаряди рільничі, казав, що не будуть платити нїяких податків, лише „будуть віддавати старі корови до бразилїйского штаерамту". І нарід слухав тих небилиць, вірив мантїєви та платив по 10 зр. від родини, та вибирав ся в дорогу, де его обдирали, а як не мав гроший, то завертали назад до краю. Аж коли кількох намовлених Ґерґелем еміґрантів вернуло з Бразилиї і стали описувати тото пекло, яке там є, виявила ся цїла робота несовістного аґента і его арештовано. — Розправа, що вчера розпочала ся, потреває імовірно кілька днів.

— **Віденьска полиция** арештувала передвчера возного віденьскої контори вимiни Цудґу. Той Цудґа сидїв в серпни в віденьскій слїдчій вязници і там доказував другим вязням, що в урядї почтових кас щадничих можна допускати ся обманьства і то в той самий спосіб, в який недавно довершено того обманьства. Пізнїйше, коли вже вийшов з вязницї, говорив о такім обманьстві і диюрністам маґістрату. При арештованім найдено вартістні папери і гроші, про котрі не умів дати достаточних пояснень. Арештовано також і его жінку. Має то бути той сам злочинець, котрий недавно вимантив на сфальшований чек квоту 12.000 зр. з почтової каси ощадности.

— **Проклямациї в пальцях.** З Вроцлава доносять, що російскі урядники цлові на границі шлескій сконфіскували пересилку палиць, котрі були в серединї дуплаві і містили тисячі нїгілїстичних проклямаций, друкованих на шовковім папері.

— **Помер** о. Іван Мойсеович, сьвященик-ювилат, відзначений крилошаньскими відзнаками, парох в Ценеві, бережаньского деканата, в 82-ім роцї житя а 56-ім сьвященьства.

## Господарство, промисл і торговля.

— **Ц. к. Дирекция державних зелїзниць** оповіщує: Стация Клай на шляху Краків-Львів, уряджена дотепер тілько для руху особового, пакункового і обмеженого руху товарового, буде отворена з днем 1 падолиста 1896 для руху загального.

Перестанок „Новий Сянч Місто" на шляху Звардонь-Новий Сянч, котрий дотепер був уряджений тілько для руху особового і пакункового, буде отворений з днем 1 падолиста 1896 також для посилок поспішних з тим обмеженем, що поодинокі посилки не можуть важити більше як 50 кґр.

Обмеженя дотично приниманя товарів і речинців за- і виладованя тихже. По причинї дуже сильного руху і насталого в наслїдок сего на всїх зелїзницях браку возів, введено в житє — за дозволом ц. к. Міністерства зелїзниць — для всїх шляхів в Галичинї і Буковинї з днем 23 вагл. 25 жовтня 1896 аж до відкликаня постанови §. 55 уст. 1 і 2 і §. 69 уст. 7 реґуляміну руху. Одвітно сему приймає ся тепер товари, о скілько на се місце в маґазинах дозволить, тілько за згідним осьвідченєм у тимчасовий переховок до хвилї можливої висилки. Рівночасно обмежає ся на 6 годин денних речинець до за- і виладованя таких товарів, котрі після постанов тарифи самі інтересовані за- і виладовати мають. По упливі сего 6 годинного речинця відбуде ся виладовань через орґана зелїзничі на кошт і небезпечньство сторін.

Галицко-угорский рух спільний. З днем 1 грудня 1896 увійде в житє нова тарифа часть II, вшиток 3.

### Торг збіжевий.

**Львів** дня 27 жовтня: Пшениця 6·80 до 7·25 зр.; жито 5·60 до 5·80; ячмінь броварний 6·— до 6·50; ячмінь пашний 5·— до 5·50 овес 5·25 до 5·50; ріпак 9·— до 19·—; горох —·— до —·—; вика —·— до —·—; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик —·— до —·— гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 40·— до 50·—; шведска —·— до —·— біла 40·— до 55·—; тимотка —·— до —·— ганиж —·— до —·—; кукуруза стара —·— до —·—; нова 0·— до 0·—; хміль 30·— до 45·—.

## Переписка від Редакциї.

*Вп. О. С. в К.:* Через помилку в складї і байдужний недогляд в коректї, чого на жаль мимо нашої найлїпшої волї не можемо позбути ся, випав у вчерашнїй відповіди для Вас в „Переписцї для всїх і зі всїми" цїлий уступ, через, що й цїла відповідь стала неясна і незрозуміла. В дванайцятім рядку відповіди для Вас повинні бути по словах „Ваш син" ще слїдуючі слова: „скінчив лиш академію торговельну і на тім конець. Того однакож за мало і длятого позволимо собі зробити ще кілька заміток. Купецтво вимагає конче фаховости, а відтак і великої меткости, рухливости і проворности. Ваш син" і т. д. — За похибку дуже перепрашаємо. Задлятого, що інформация ся може послужити і другим молодим людем, котрі — як то знаємо з досьвіду — ідуть нераз тою самою дорогою позволимо, собі повторити ще раз цїлу відповідь.

## ТЕЛЕҐРАМИ.

**Меппен** 28 жовтня. Приїхав тут нїмецкий цїсар з кн. Генрихом на вправи в стрілялю кораблів панцирних.

**Рим** 28 жовтня. В присутности короля і королевої, князя Неаполя і его жени Олени та чорногорского князя відбула ся велика парада войскова а людність зробила достойним гостям велику овацию.

**Константинополь** 28 жовтня. Для санджаків в Малій Азиї іменовано 5 християнских помічників, Греків, Вірмен і католиків.

**Константинополь** 28 жовтня. З урядового жерела доносять, що вість о примусовій контрибуциї єсть неправдива. Правительство розписало лиш добровільну субскрипцию.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

---

Поїхали смутні мами до дому, Андрусь пішов у бурсу, а Михась сидить у кондуктурки і плаче. Так уже плаче, аж заводить. „Панї" его, що єї тїткою кликали, потїшає і так і сяк — не помагає. Аж вкінци змучив ся хлопець і заснув.

А рано, ще не свитало, збудив ся, щось собі поміркував, убрав ся, вийшов на хвильку з хати — тїтка й не підозрівала нїчого — вийшов з каменицї і як бачив шлях зелїзницї електричної, так просто ним пішов на дворець. Такий був мудрий! добре за дня вельому придивив ся!... Прийшов на дворець і питає ся, чи відходить тепер „колея" до Судової Вишнї. Сказали єму, що ось зараз відходить.

— А де би ту можна білет купити? — питає ся ще.

Показали єму, де купити; він купив, бо мав гроші від мами, і за людьми йдучи сїв у ваґон тай просто поїхав у Судову Вишню. Такий був штудерний! Правда й то, що не такий уже був молоденький, чотирнайцять лїт минуло єму на Спаса, то розум уже мав. Приїхав у Судову Вишню, ще й розпитав ся, чи не найшов хто ковбаси, та не відпитавши єї, придибав якогось селянина, що їхав до Віжомлї, присїв собі з ним, а від Віжомлї знов з якимсь другим добрий кусень дороги проїхав, решта йшов і так перед полуднем був уже дома. Іде він загуменками, аби его люди не бачили, приходить на подвіре, а ту в ту саму хвилю мати надходить з міста; що йно також приїхала возом зі Львова.

Дивить ся Савчиха і не йме віри своїм очам.

— Чи то ти, Михасю? — питає ся его з острахом.

— Я мамо! — так Михась. — Менї було дуже жаль і я приїхав.

— Та як же ти приїхав? — дивує ся Савчиха, а ту з дива аж руку опустила.

— На колеї — каже Михась. — Досьвіта вибрав ся.

— А цьоця тебе пустила?

— Она не знала, що я хочу їхати.

— Що-ж тобі стало ся? — питає ся Савчиха, а голос у неї тремтить з пересердя та жалю.

Аж тут на те надходить Савка з міста.

— А що? певно не здав? — питає ся. — Коли не здав, то ще лїпше. Він менї потрібний. Я аж плакав вчера за ним.

— Але ж він здав і знов утїк!

— Та якже втїк? — дивує ся Савка.

Справа гнеть вияснила ся і Савка, погнївавшись троха, навіть тїшив ся, що его син такуй мудрагель; дивував ся єму, як би незнати кому.

Михась побув кілька годин дома, оглянув ще раз свого Зіркатого, але на місто не виходив, бо мати его не пустила. І так уже люди будуть мати о чім клепати.

Але під вечір Савка казав запрягти конї, заїхав у Судову Вишню, а звідтам зелїзницею відвіз знову Михася до Львова, до затревоженої дуже тїтки. І мусїв уже тепер Михась остати ся у Львові.

(Дальше буде.)

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.